

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૨૪૧૫/૨૦૨૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપૈયા
અને

સહી/-

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પ્રણવ ત્રિવેદી

સહી/-

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	✓	

ઝવેરી એન્ડ કંપની પ્રાઇવેટ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઓફ કર્ટમ્સ

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(રો) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી જયમિન આર. દવે (૭૦૨૨)

અરજદાર(રો) નં. ૧ તરફે વકીલ સુશ્રી હિરવા આર. દવે (૧૦૭૪૨)

અરજદાર(રો) નં. ૧ તરફે વકીલ સુશ્રી માનવી એ. દામલે (૧૦૮૦૫)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી પરમ વી. શાહ (૯૪૭૩)

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપૈયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પ્રણવ ત્રિવેદી

તારીખ : ૨૪/૦૨/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપૈયા દ્વારા)

૧. રુલ. વિદ્વાન સિનિયર સ્ટેનિંગ કાઉન્સેલ સુશ્રી પટેલ સામાવાળા(ઓ) વતી

અને તેમના તરફથી રુલની નોટિસની બજવણી સ્વીકારે છે.

૨. હાલની રિટ અરજીમાં ટૂંકો મુદ્દો સંકળાયેલો હોવાથી, તે આજે આખરી

સુનાવણી માટે લેવામાં આવે છે.

૩. હાલની રિટ અરજીમાં, અરજદારે વેરહાઉસ (કસ્ટડી એન્ડ હેન્ડલિંગ ઓફ

ગુડ્સ) રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૬ (ટૂંકમાં “વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ”) ના કથિત ઉલ્લંઘન

બદલ અરજદાર પર દંડ લાદતા સામાવાળા દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ

૩૦/૧૨/૨૦૨૫ નો હુકમ પડકાર્યો છે.

હકીકતો:

૪. અરજદાર કિંમતી ધાતુઓની આયાત, પ્રોસેસિંગના વ્યવસાયમાં છે અને

આયાત કરી રહ્યો છે અને કસ્ટમ્સ એક્ટ, ૧૯૬૨ (ટૂંકમાં “સદર અધિનિયમ”) ની

કલમ ૫૮-એ હેઠળ સ્પેશિયલ વેરહાઉસ (બોન્ડેડ વેરહાઉસ) હેઠળ તારીખ ૧૦/૦૬/૨૦૧૬ ના રોજ લાયસન્સ આપવામાં આવ્યું હતું. તારીખ ૨૯/૦૧/૨૦૧૮ ના રોજ, અરજદારે પોતાનું લાયસન્સ સરેન્ડર કર્યું હતું અને પ્રિન્સિપાલ કમિશનર ઓફ કસ્ટમ્સ, અમદાવાદ દ્વારા તેમના તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૯ ના જાણ પત્ર દ્વારા તે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું. આમ, તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૯ થી સદર અધિનિયમની કલમ ૫૮-એ હેઠળ અરજદારને આપવામાં આવેલ લાયસન્સ રદ કરવામાં આવ્યું હતું. આમ, અરજદાર તારીખ ૧૦/૦૬/૨૦૧૬ થી ૦૮/૦૩/૨૦૧૯ સુધી લાયસન્સ ધરાવતો હતો.

૫. નોંધણી રદ થયાની તારીખથી લગભગ ૦૫ વર્ષ પછી, સામાવાળાએ વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સના રેગ્યુલેશન ૧૧ ના કથિત ઉલ્લંઘન બદલ અરજદાર પાસેથી ખુલાસો માંગતી તારીખ ૦૧/૦૨/૨૦૨૪ ની કારણદર્શક નોટિસ જારી કરી હતી. અરજદાર ડિજિટલ સ્વરૂપમાં રેકૉર્ડનું સંચાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગયો, વેરહાઉસ કીપરે ડિજિટલ સહી મેળવી નથી અને વાર્ષિક ધોરણે સોલ્વન્સી સર્ટિફિકેટ અને રિસ્ક ઇન્સ્યોરન્સ પોલિસીનું નવીકરણ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો તેવો આક્ષેપ કરીને તારીખ ૧૬/૧૨/૨૦૨૨ ના ઓડિટ રિપોર્ટ પર આધાર રાખીને કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. અરજદારે તદનુસાર, તારીખ ૧૨/૦૮/૨૦૨૪ ના રોજ કારણદર્શક નોટિસનો વિગતવાર જવાબ આપીને જણાવ્યું હતું કે વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સનું રેગ્યુલેશન ૧૧ તેને લાગુ પડતું નથી.

અરજદારે કારણદર્શક નોટિસનો અસરકારક જવાબ આપવા માટે સામાવાળાને ઓડિટ રિપોર્ટની નકલ પૂરી પાડવા પણ વિનંતી કરી હતી, જોકે, તે પૂરી પાડ્યા વિના, અરજદારને તારીખ ૦૪/૦૬/૨૦૨૫ અને ૧૪/૧૦/૨૦૨૫ ના રોજ વ્યક્તિગત રીતે સાંભળવામાં આવ્યા હતા અને ત્યારપછી, તારીખ ૩૦/૧૨/૨૦૨૫ ના વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા, સામાવાળાએ વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સના સંબંધિત ઉલ્લંઘન બદલ રૂ. ૩૦,૦૦૦/- નો દંડ લાધો હતો.

રજૂઆતો

૬. શરૂઆતમાં, અરજદાર તરફે ઉપસ્થિત રહેતા વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી છે કે વાદગ્રસ્ત હુકમ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવો જરૂરી છે કારણ કે અરજદાર વિરુદ્ધ ભૂલભરેલી જોગવાઈઓ/રેગ્યુલેશન્સ લાગુ કરવામાં આવ્યા છે અને અરજદારને સદર અધિનિયમની કલમ ૫૮-એ હેઠળ સ્પેશિયલ વેરહાઉસ લાયસન્સ આપવામાં આવ્યું હોવાથી, સ્પેશિયલ વેરહાઉસ (કસ્ટડી એન્ડ હેન્ડલિંગ ઓફ ગુડ્સ) રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૬ (ટૂંકમાં “સ્પેશિયલ વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ”) તેના કેસમાં લાગુ પડશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદાર પર તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૯ ના રોજ તેનું લાયસન્સ સરેન્ડર કર્યા પછી લગભગ ૦૫ વર્ષના સમયગાળા પછી ઓડિટ રિપોર્ટના આધારે દંડ લાદવામાં આવ્યો છે, જે તેને ક્યારેય પૂરો પાડવામાં આવ્યો ન હતો. આમ, એવી અરજ કરવામાં આવે છે કે વાદગ્રસ્ત હુકમ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે.

૭. ઉપરોક્ત રજૂઆતોનો વિરોધ કરતાં, સામાવાળા સત્તાધિકારી તરફે ઉપસ્થિત રહેતા વિદ્વાન સિનિયર સ્ટેનિંગ કાઉન્સેલ સુશ્રી પટેલે રજૂઆત કરી છે કે વર્ષ ૨૦૧૯ માં અરજદારે પોતાનું લાયસન્સ સરેન્ડર કર્યા પછી, તારીખ ૧૬/૧૨/૨૦૨૨ ના ઓડિટ રિપોર્ટમાં અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલી ક્ષતિઓ ધ્યાને આવી હતી અને તેથી સામાવાળા સત્તાધિકારીએ આવી ક્ષતિઓ અને વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સના રેગ્યુલેશન ૧૧ ના ઉલ્લંઘનનો ખુલાસો માંગતી કારણદર્શક નોટિસ જારી કરી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ તેમજ સ્પેશિયલ વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ બંને સમાન તારીખે જારી કરવામાં આવ્યા હોવાથી, સામાવાળા સત્તાધિકારી માટે આ બંનેમાંથી કોઈપણ એક પર આધાર રાખવાનો માર્ગ હંમેશા ખુલ્લો છે અને તેથી દંડનો વાદગ્રસ્ત હુકમ રદ કરવો જોઈએ નહીં. છેલ્લે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જો આ કોર્ટ હુકમ રદ કરવા તરફ વળે, તો આ બાબત સામાવાળા સત્તાધિકારીને રિમાન્ડ કરવી જોઈએ.

૮. અમે સંબંધિત પક્ષકારો તરફે ઉપસ્થિત રહેતા વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે અને તેમના દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા દસ્તાવેજોનું પણ અવલોકન કર્યું છે.

વિશ્લેષણ

૯. રેકૉર્ડ અને રજૂઆતો પરથી જે હકીકતો સ્થાપિત થાય છે તે એ છે કે અરજદારને સદર અધિનિયમની કલમ ૫૮-એ ની જોગવાઈ હેઠળ તારીખ ૧૦/૦૬/૨૦૧૬ ના રોજ લાયસન્સ આપવામાં આવ્યું હતું. આ બાબત પાના નં. ૨૫ પરના લાયસન્સ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે.

૧૦. આ તબક્કે, અમે ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ કે સદર અધિનિયમના પ્રકરણ નવમા હેઠળ લાયસન્સની ૦૩ શ્રેણીઓ પૂરી પાડવામાં આવી છે.

- (૧) કલમ ૫૭ - પબ્લિક વેરહાઉસ.
- (૨) કલમ ૫૮ - પ્રાઇવેટ વેરહાઉસ
- (૩) કલમ ૫૮-એ - સ્પેશિયલ વેરહાઉસ

આમ, તે સ્થાપિત થાય છે કે અરજદારને સદર અધિનિયમની કલમ ૫૮-એ હેઠળ સ્પેશિયલ વેરહાઉસનું લાયસન્સ આપવામાં આવ્યું હતું.

૧૧. અમે એ પણ ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ કે સદર અધિનિયમની કલમ ૫૮-એ અને કલમ ૭૩-એ ની પેટા-કલમ (૨) સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૧૫૭ હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓની રૂએ તારીખ ૧૪/૦૫/૨૦૧૬ ના જાહેરનામા નં. ૬૯/૨૦૧૬-કસ્ટમ્સ (એન.ટી.) દ્વારા સ્પેશિયલ વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ જારી

કરવામાં આવ્યા હતા. આમ, લાયસન્સ તેમજ અરજદાર દ્વારા હાથ ધરવામાં આવતી પ્રવૃત્તિઓ સ્પેશિયલ વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ દ્વારા સંચાલિત થશે.

૧૨. સ્પેશિયલ વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ હેઠળ કાર્યવાહી કરવાના બદલે, સામાવાળા દ્વારા તારીખ ૦૮/૦૬/૨૦૧૬ ના પરિપત્ર નં. ૨૬/૨૦૧૬ ના કલોઝ ૮ સાથે વંચાણે લેતાં વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૬ ના રેગ્યુલેશન્સ ૧૧(૧)(એ), જ(સી) અને ૩(૨) ની જોગવાઈઓના ઉદ્દંઘનનો આક્ષેપ કરીને અરજદાર ડિજિટલ સ્વરૂપમાં રેકૉર્ડનું સંચાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે, વેરહાઉસ કીપરે ડિજિટલ સહી મેળવી નથી અને વાર્ષિક ધોરણે સોલ્વન્સી સર્ટિફિકેટ અને રિસ્ક ઇન્સ્યોરન્સ પોલિસીનું નવીકરણ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે તેવો આક્ષેપ કરતી કારણદર્શક નોટિસ તારીખ ૦૧/૦૨/૨૦૨૪ ના રોજ જારી કરવામાં આવી છે. આમ, કાર્યવાહીની શરૂઆત ગેરકાયદેસર હતી અને તેવા રેગ્યુલેશન્સ હેઠળ હતી જે અરજદારને લાગુ પડતા નથી. અરજદારે પોતાના જવાબમાં સ્પષ્ટપણે એવો દાવો કર્યો હતો કે વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૬ તેના કેસમાં લાગુ પડશે નહીં, પરંતુ તે સ્પેશિયલ વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૬ હશે. વધુમાં, અરજદાર દ્વારા પોતાના જવાબમાં જે આધાર લેવામાં આવ્યો હતો તે તારીખ ૧૬/૧૨/૨૦૨૨ ના ઓડિટ રિપોર્ટ ન પૂરા પાડવા બાબતનો હતો જે અનુસાર કથિત ઉદ્દંઘન માટે તારીખ ૦૧/૦૨/૨૦૨૪ ની કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. આવી હકીકતો ધ્યાને આવી હોવા છતાં, સામાવાળા સત્તાધિકારીએ આખરે ૩.

૩૦,૦૦૦/- નો દંડ લાદતો તારીખ ૩૦/૧૨/૨૦૨૫ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કર્યો હતો.

૧૩. આમ, વાદગ્રસ્ત હુકમ ૦૨ આધારો પર કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવો જરૂરી છે.

પ્રથમ, વાદગ્રસ્ત હુકમ સ્પેશિયલ વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૬ ના બદલે વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૬ પર આધારિત છે. હુકમ ખાસ કરીને સંદર્ભ આપે છે કે અરજદારે વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૬ ના રેગ્યુલેશન્સ ૧૧(૧)(એ), ૪(સી) અને ૩(૨) નું ઉલ્લંઘન કર્યું છે. જોકે, સ્પેશિયલ વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ, ૨૦૧૬ માં સમાન રેગ્યુલેશન ૧૦(૧)(એ) સ્થાન પામ્યું હોવા છતાં, આ રેગ્યુલેશન્સમાં કોઈ રેગ્યુલેશન ૧૧(૧)(એ) નથી. બંને રેગ્યુલેશન્સ એટલે કે વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સ અને સ્પેશિયલ વેરહાઉસ રેગ્યુલેશન્સમાં પારી મટીરીયા રેગ્યુલેશન્સ હોય તો પણ, તે પોતાનામાં જ ભૂલભરેલા રેગ્યુલેશન્સ પર આધારિત કાર્યવાહીને માન્ય રાખશે નહીં. જો રેગ્યુલેશન્સ બનાવનારાઓનો ઇરાદો અમારી સમક્ષ રજૂ કર્યા મુજબ બંનેમાંથી કોઈપણ એક રેગ્યુલેશન્સ લાગુ કરવાનો હોત, તો વેરહાઉસનું સંચાલન કરતા બે અલગ રેગ્યુલેશન્સ જારી કરવાની કોઈ જરૂર ન હતી. રેગ્યુલેશન્સ બનાવનારાઓ એ હકીકતથી વાકેફ હતા કે સદર અધિનિયમની કલમ ૫૭, ૫૮ અને ૫૮-એ ની વૈધાનિક જોગવાઈઓમાં વેરહાઉસની વિવિધ શ્રેણીઓ નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે.

૧૪. એ પણ વિવાદમાં નથી કે અરજદાર દ્વારા માંગણી કરવામાં આવી હોવા છતાં સામાવાળાએ તારીખ ૧૬/૧૨/૨૦૨૨ નો ઓડિટ રિપોર્ટ પૂરો પાડ્યો નથી. સમગ્ર કાર્યવાહી ઓડિટ રિપોર્ટના આધારે શરૂ કરવામાં આવી હતી, જે તારીખ ૦૮/૦૩/૨૦૧૯ ના રોજ જોઈન્ટ કમિશનર, કસ્ટમ્સ સમક્ષ અરજદાર દ્વારા લાયસન્સ સરેન્ડર કરવાની વિનંતી સ્વીકારવામાં આવ્યા પછી તૈયાર કરવામાં આવી હોવાનું જણાય છે. આમ, અરજદારના લાયસન્સનું સરેન્ડર સ્વીકારતાં પહેલાં તેના તમામ રેકૉર્ડની ચકાસણી કરવાનો માર્ગ સામાવાળા માટે હંમેશા ખુલ્લો હતો, જોકે, આવી કોઈ ક્વાયટ હાથ ધરવામાં આવી ન હતી અને ૦૫ વર્ષના સમયગાળા પછી, અરજદારને દંડની કાર્યવાહીની મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવા માટે જણાવવામાં આવે છે અને આખરે રૂ. ૩૦,૦૦૦/- નો દંડ લાદવામાં આવ્યો છે.

૧૫. વધુમાં, સામાવાળાએ અરજદાર પર રૂ. ૩૦,૦૦૦/- ના ચોક્કસ દંડની રકમ એટલે કે સંબંધિત રેગ્યુલેશન્સના ઉલ્લંઘન માટે પ્રત્યેક રૂ. ૧૦,૦૦૦/- ની ગણતરીની સ્પષ્ટતા કરી નથી.

૧૬. આમ, હકીકતો અને રેગ્યુલેશન્સના એકંદર વિશ્લેષણ પર, અમારો એવો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે સામાવાળાએ ગેરકાયદેસર હુકમ પસાર કર્યો છે અને તે કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાને પાત્ર છે. બાબતને રિમાન્ડ કરવાની

વિનંતી પણ સ્વીકારવા યોગ્ય નથી કારણ કે લાયસન્સ સરેન્ડર કરવાની વિનંતી સ્વીકાર્યાની તારીખથી ૦૫ વર્ષના સમયગાળા પછી અરજદારને કાર્યવાહીમાં સામેલ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે.

૧૭. ઉપરોક્ત અવલોકનોને ધ્યાનમાં રાખીને, હાલની રિટ અરજી સફળ થાય છે. તારીખ ૩૦/૧૨/૨૦૨૫ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ આથી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે. રુલ સંપૂર્ણ બનાવવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ રહેશે નહીં.

સહી/-

(એ. એસ. સુપૈયા, ન્યાયમૂર્તિ)

સહી/-

(પ્રણવ ત્રિવેદી, ન્યાયમૂર્તિ)

એન.વી. મેવાડા/૨૧

This is an AI-assisted translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.